

Miljödepartementet
103 33 STOCKHOLM
registrator@environment.ministry.se

Synpunkter på betänkandet "Utredningen om en myndighet för havs- och vattenmiljöfrågor" (SOU 2010:8)

Sjöfartsverket har tagit del av remitterat dokument och har följande synpunkter.

Generellt ser Sjöfartsverket positivt på bildandet av en ny myndighet med fokus på vattenmiljö. Ekosystemsynen i vattendirektivet och det marina direktivet återspeglas i den nya myndigheten. Verket menar samtidigt att det i omorganisationsarbetet bör ställas mycket stora krav på tydliga gränsdragningar och effektiv samverkan mellan den nya myndigheten och andra myndigheter med ansvar som rör vattenmiljön på något sätt.

Avsnitt 3.2 C, 4.1 och 4.2

Verket vill uppmärksamma behovet av tidigt deltagande i miljöprövningsprocesser av farledsprojekt, vilket skrivs i instruktionen till Naturvårdsverket (3 §, pkt 3). Oberoende av om Naturvårdsverket eller den nya myndigheten ska medverka så menar Sjöfartsverket att det måste ske tidigt i processen för att undvika onödiga fördröjningar orsakade av att undersökningar och förberedelser i fel riktning har genomförts eller för att nödvändiga undersökningar blir kända först i ett sent skede vilket försenar processen.

Verket menar att prövningsprocessen försvåras, inte underlättas, i och med delningen mellan Naturvårdsverket och den nya myndigheten. Medan Naturvårdsverket föreslås ha fortsatt ansvar för prövningsprocessen ska den

Datum
2010-04-26

Vår beteckning
10-01664-2

nya myndigheten stå för expertkompetensen. Det innebär, menar verket, att den tillståndssökande formellt inte kommer att ha direktkontakt med expertkompetensen under prövningarna, vilket riskerar att förlänga den redan långa processtiden.

Avsnitt 4.1.2

Miljö kvalitetsmålen ”Bara naturlig försurning” och ”Frisk luft” ska enligt utredningen fortsatt vara Naturvårdsverkets ansvar medan ”Ingen övergödning” och ”Hav i balans och en levande kust och skärgård” föreslås bli den nya myndighetens ansvar. Naturvårdsverket föreslås dock fortsatt ha ansvar för bl.a. uppföljningen av utsläpp av kväveoxider inom ”Ingen övergödning”.

Sjöfartsverket konstaterar att utsläpp till luft från fartyg hanteras mest under Bara naturlig försurning medan utsläpp till vatten (exempelvis olja, avfall) samt spridning av organismer hanteras mer under Hav i balans. Det medför ett mindre effektivt arbete eftersom splittringen medför ett mindre sammanhållet arbete än för närvarande för att nå målen som berör sjöfarten. Splittringen medför samtidigt att alltmer arbetstid åtgår för samverkan mellan flera myndigheter.

Avsnitt 4.2.6 om Internationellt samarbete

Sjöfartsverket förutsätter att det i den nya myndighetens mandat framgår att det PGU-baserade samarbetet med andra svenska marina aktörer bör fortsätta. Detta för att den nya myndigheten i sin integrerade verksamhetsuppdrag på ett samstämt sätt skall (sid 42 pkt 7): *Bistå regeringen i EU-arbetet och det internationella arbetet på havs- och vattenmiljöområdet, inklusive fiskeriförvaltningen.*

Det etablerade utvecklingssamarbetet inom ramen för Politiken för Global Utveckling (PGU) måste sålunda ges mer utrymme än vad som är fallet nu. Inte minst för att behålla kontinuiteten i det Marina Initiativets långsiktiga arbete, 25-30 år.

Sjöfartsverket noterar att utredningen lagt huvudfokus på den nationella dimensionen och de nära regionala samarbetena. Verket menar att den globala dimensionen bör uppmärksammas betydligt mer och tydliggöras. Verket menar vidare att det multilaterala marina samarbetet och den svenska integrerade havspolitikerna skapar synergier av stor betydelse för att internationellt arbete mot uppsatta mål skall nås.

Därutöver anser verket att en förutsättning för att Sverige skall kunna spela en aktiv och trovärdig roll i det internationella marina samarbetet är att det finns en kompetent och internationellt skolad kader av människor. För att långsiktigt bygga

Datum
2010-04-26

Vår beteckning
10-01664-2

upp och stärka den svenska marina resursbasen bör den nya myndigheten medverka med det marina resursbasutvecklingsprogrammets fortsatta utveckling tillsammans med svenska marina aktörer, menar verket.

Till sist vill Sjöfartsverket även betona att svenska myndigheter genom sina respektive kompetensområden har en särställning i uppföljningen av Sveriges bidrag till det internationella marina utvecklingssamarbetet genom FN:s specialorgan och program.

Förtydligande av den globala och regionala dimensionen (fortsättning på synpunkter till Avsnitt 4.2.6)

Ett etablerat PGU-samarbete finns mellan SjöV, FiV, NV, Sida, WWF och Fiskesekretariatet sedan många år genom det svenska handlingsprogrammet Marina Initiativet. En reviderad handlingsplan presenterades vid årsskiftet 2010 i dokumentet *Handlingsprogram för internationellt samarbete om hållbar utveckling i hav och kustområden under programperioden 2010 och framåt*.

Det Marina Initiativet och handlingsprogrammet har tagits fram i linje med den parlamentariska utredningen Globkom (Kommittén om Sveriges politik för global utveckling, SOU 2001:96), och den nya Politiken för Global Utveckling (PGU), Gemensamt ansvar – Sveriges politik för global utveckling (prop. 2002/03:122), för att skapa samstämmighet med arbetet i internationella organisationer och det svenska utvecklingssamarbetet. Motsvarande process genomfördes av FN:s Generalförsamling för att skapa samstämmighet mellan FN:s organisationer genom resolution A/RES/62/277 *System-wide coherence*.

Handlingsprogrammet initierades 1996/97 och uppmärksammades i såväl regeringsskrivelsen 2004/05: 173 *En nationell strategi för havsmiljön*, som i den havspolitiska propositionen *En sammanhållen svensk havspolitik* (prop. 2008/09:170). Initiativets handlingsprogram är långsiktigt, 25-30 år, och innefattar en rad förslag till åtgärder inom olika ämnesområden på den globala, regionala och lokala nivån. Genom ett Marint Råd, som är ett samarbetsforum mellan Naturvårdsverket, Sjöfartsverket, Fiskeriverket, Världsnaturfonden WWF, Fiskesekretariatet och Sida ges dels en bred förankring i frågor om marint inriktat utvecklingssamarbete, dels en samsyn mellan utvecklingspolitik och svensk politik för global utveckling på det marina området vilket ger synergier. Genom att delta i strategiskt viktiga processer i olika internationella fora, har det svenska stödet kunnat användas effektivt. Med detta skapas även en plattform för att sektorsövergripande koppla samman utvecklingsfrågor på det marina området med frågor om demokrati och mänskliga rättigheter. Till Marina Initiativet är kopplat ett program för att stärka och utveckla den svenska marina resursbasen.

Sjöfartsverket menar att det multilaterala marina utvecklingssamarbetet och den svenska integrerade havspolitikerna har stor betydelse för det internationella arbetet. Det Marina Initiativet syftar till utveckling av uthålliga förvaltningssystem i havs- och kustområden. Handlingsprogrammet bygger på den svenska utvecklingspolitiken som syftar till att skapa förutsättningar för fattiga människor att förbättra sina levnadsvillkor. PGU är en utvecklings- och

Datum
2010-04-26

Vår beteckning
10-01664-2

samstämmighetspolitik som utgår från att alla politikområden drar åt samma håll mot målet om en rättvis och hållbar global utveckling.

Den globala miljösituationen, inte minst klimatrelaterade förändringar, utgör en stor utmaning och ett påtagligt hot mot demokratisträvanden, nationell säkerhet och internationell samlevnad och kommer på sikt att utmana våra perspektiv på mänskliga rättigheter. Frågor om miljösäkerhet, säker tillgång till rent vatten och matsäkerhet är tre viktiga aspekter, som knyter an till människans sårbarhet. Frågorna är kopplade till varandra, mänskliga rättigheter och respekten för liv, egendom, resurser och miljö.

Baserat på erfarenheter från det marint inriktade utvecklingssamarbetet beskriver den nya handlingsplanen kortfattat ett antal frågor med förslag på relevanta mål och åtgärder för vad som Initiativet vill uppnå inom olika prioriterade sektorer och områden av betydelse i utvecklingssamarbetet avseende fattigdomsbekämpning och mänskliga rättigheter och för uthållig utveckling i marin miljö, bl.a. forskning, klimat, föroreningar, naturvård, fisk och fiske, sjöfart, handel, havsrätt, fysisk planering och övervakning. Ansvar för genomförandet av förslagen åligger respektive part inom Initiativet.

Avsnitt 4.4.3 och 6.1.7 om djupdata

Sjöfartsverket menar att i samband med den nu aktuella omorganisationen gäller att bygga en så effektiv process som möjligt som tillgodoser samhällets behov av information som bygger på djupdata. Verket menar att det kan åstadkommas genom att utnyttja redan etablerade verksamheter och förbättra dagens motsvarande processer. Ett förbättringsarbete¹ som stöds av gjorda utredningar och redan har gjorts eller påbörjats.

Sjöfartsverket lämnar vårt huvudsakliga underlag och synpunkter i denna fråga direkt till den ännu pågående havsplaneringsutredningen som Axel Wenblad leder (Havsplanering i svenska vatten, Dir. 2009:109).

Sjöfartsverkets egna uppgifter kräver direkt tillgång till en djupdatabas. Detta i huvudsak för att säkerställa kvalitetssäkrade farleder och sjövägar. Djupdatabasen är i dag helt sammankopplad med sjömätningen och framställningen av sjökort, farledshållningen, lotsningsverksamheten etc. Placeras djupdatabasen i den nya havsmyndigheten skulle det medföra en risk för onödig dubbling av t.ex. den tekniska plattform, som redan finns, och nödvändig kompetens inom bl.a. sjömätning, geodesi och kartografi.

¹ a) Styra rätt, SOU 2008:53 s. 147, 8.5.3 Gränssnitt mot andra myndigheter.

b) En utvecklad havsmiljöförvaltning, SOU 2008:48 s.259, Ett Nationellt Program för kartläggning.

c) Geodataportalen (www.geodata.se)

d) Handlingsplan för hur en översiktlig harmoniserad djupdatamodell över Östersjön - arbetsgrupp inom BSHC (Baltic Sea Hydrographic Commission).

Datum
2010-04-26

Vår beteckning
10-01664-2

Verket menar att den verksamhet som vi nu bedriver ska utnyttjas även för den nya myndighetens behov. Det kräver naturligtvis omfattande samverkan så att myndigheternas uppdrag genomförs effektivt och fullgott. Sjöfartsverket har kompetensen och lång erfarenhet bl.a. av upphandling av sjömätningar, och kan därför vara en resurs vid upphandling av sjömätning (djupdata) samt utvärdering och lagring av information (djupdatabas).

Behoven av djupinformation tillgodoses lämpligen genom samverkan med andra myndigheter och organisationer, som behöver tillgång till djupinformation. Införlivandet av INSPIRE-direktivet i svensk rätt (lagen om geografisk miljöinformation, som förbereds) samt geodatastrategins målsättning syftar till att alla myndigheter som har information ska fritt ha tillgång till varandras information. Arbetet i den riktningen har redan påbörjats. Genom den myndighetsgemensamma geodataportalen (länk till den: www.geodata.se) kommer alla myndigheter kunna söka och få enkel och entydig åtkomst till all den information som finns och tillhandahålls av myndigheter, oberoende av var informationen är lagrad och vem som står som informationsansvarig för informationen.

På grund av den mängd data djupdatabasen innehåller behöver informationen anpassas för att användas t.ex. för analys och vidare bearbetning. Sjöfartsverket kan tillhandahålla sådana anpassade produkter. För att få så bra produkter som möjligt bör de, exempelvis en djupdatamodell över Östersjön, tas fram i samverkan med de myndigheter som behöver dem. Verket har ett regeringsuppdrag att föreslå en handlingsplan för hur en översiktlig harmoniserad djupdatamodell över Östersjön kan tas fram. Detta arbete har påbörjats i en arbetsgrupp inom BSHC (Baltic Sea Hydrographic Commission). Sjöfartsverket har professionell kompetens inom bl.a. sjögeografi, sjökartläggning och sjömätning och kan bl.a. leverera sjökortsunderlag, djupkartor och 3D-modeller baserade på sjömätningensdata.

Verket vill i sammanhanget påminna om att djupdata är sekretessbelagd information, vilket komplicerar tillgänglighörandet. Hanteringen regleras bl.a. i lagen om skydd för landskapsinformation (1993:1742). Omfattande krav ställs på såväl säkerhetsrutiner som fysisk miljö vad gäller både insamling och lagring av djupdata. Sekretessreglerna gäller förstås oavsett vilken myndighet som hanterar djupdata. Myndigheterna, som i dag hanterar nödvändiga tillstånd för sjömätning, lagring i databas och spridning har erhållit ett regeringsuppdrag att förenkla processen genom att samla tillståndsprocessen hos en myndighet. De tre myndigheterna har enats om att denna myndighet skall vara Sjöfartsverket. Tillstånden hanteras i dag av tre myndigheter:

Datum
2010-04-26

Vår beteckning
10-01664-2

1. Försvarsmakten - tillstånd för sjömätning,
2. Lantmäteriet - tillstånd för att lagra i databas och spridning av information,
3. Sjöfartsverket - tillstånd för spridning av informationen.

I handläggningen av detta ärende, som har avgjorts av tf generaldirektören Noomi Eriksson, har deltagit tf chefen för Sjöfart och Samhälle Tage Edvardsson, chefen för enheten Transportpolitik och Internationellt samarbete Magnus Sundström, handläggaren Patrik Wiberg, GI-strategen Magnus Hovberg samt miljöhandläggaren Reidar Grundström, den sistnämnde föredragande.

Noomi Eriksson

Reidar Grundström

För kännedom till:

Liisa.viinamaki@environment.ministry.se (Wordfil)
Styrelsen/styrelseparmen
Verksledningen
Fyren/Ventilen
Personer nämnda i beslutsmeningen